

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2016 r.

Pozycja 298

POSTANOWIENIE

z dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sygn. akt Ts 151/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Biernat – przewodniczący

Julia Przyłębska – sprawozdawca

Andrzej Rzepliński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 9 września 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej K.P.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 21 kwietnia 2015 r. K.P. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność: po pierwsze, art. 260 w zw. z art. 90 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270; dalej: p.p.s.a.) w zakresie, w jakim nakazuje rozpoznanie na posiedzeniu niejawnym sprawy będącej przedmiotem sprzeciwu od orzeczenia referendarza sądowego w przedmiocie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz równocześnie pozostawia swobodnemu uznaniu sądu możliwość rozpoznania sprawy na rozprawie, z art. 45 ust. 1 i 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji; po drugie, art. 260 w zw. z art. 197 § 1, art. 90 § 2, art. 193 i art. 197 § 2 p.p.s.a. w zakresie, w jakim nakazuje rozpoznanie zażalenia „w sprawie będącej przedmiotem sprzeciwu od orzeczenia referendarza sądowego w przedmiocie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu” na posiedzeniu niejawnym oraz pozostawia swobodnemu uznaniu sądu możliwość rozpoznania sprawy na rozprawie, z art. 45 ust. 1 i 2 w zw. z art. 78, art. 176 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji; po trzecie, art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615; dalej: p.a.) w zw. z art. 250 p.p.s.a. w zakresie, w jakim „pomija w pojęciu pomocy prawnej udzielonej z urzędu i należnego za nią wynagrodzenia czynności stanowiące integralny element świadczenia pomocy prawnej, takie jak analiza akt”, z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 30 Konstytucji; po czwarte, art. 134 § 2 w zw. z art. 250, art. 260, art. 193 i art. 197 § 2 p.p.s.a. w zakresie, w jakim zakaz *reformationis in peius* „pomija sprawę dotyczącą wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu”, z art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 i art. 30 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 9 września 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 49 w zw. z art. 47 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym

(Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Trybunał uznał, że skarżący nie wykazał, w jaki sposób kwestionowane przepisy naruszają jego prawa podmiotowe, a część jego zarzutów odnosi się do sfery stosowania prawa.

3. Skarżący wywiódł zażalenie od części postanowienia Trybunału, dotyczącej odmowy nadania dalszego biegu skardze w sprawie zgodności art. 260 w zw. z art. 90 § 2 p.p.s.a. z art. 45 ust. 1 i 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji, a także art. 260 w zw. z art. 197 § 1, art. 90 § 2, art. 193 i art. 197 § 2 p.p.s.a. z art. 45 ust. 1 i 2 w zw. z art. 78, art. 176 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji. Skarżący twierdzi, że zarzuty postawione względem tych przepisów nie są oczywiście bezzasadne, a w skardze wskazał, w jaki sposób – jego zdaniem – naruszają one prawo do sądu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa o TK. Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

2. Zgodnie z art. 49 w zw. z art. 36 ust. 4 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 oraz w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r.). Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

3. Trybunał Konstytucyjny uznaje, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu w zaskarżonej części jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

4. Trybunał podtrzymuje swoje stanowisko, zgodnie z którym skarżący nie wykazał, w jaki sposób art. 260 w zw. z art. 90 § 2 p.p.s.a., a także art. 260 w zw. z art. 197 § 1, art. 90 § 2, art. 193 i art. 197 § 2 p.p.s.a., naruszają jego prawo do sądu.

Trybunał w kwestionowanym postanowieniu prawidłowo wskazał, że w myśl art. 45 ust. 1 i 2 Konstytucji prawo do jawnego rozpatrzenia sprawy gwarantowane jest przede wszystkim przez jawność rozprawy. Jawność w wypadku innych faz postępowania oznacza natomiast głównie możliwość zasięgania informacji o jego przebiegu i o podjętych rozstrzygnięciach.

Aby uprawdopodobnić zarzut niezgodności kwestionowanych przepisów z prawem do sądu, skarżący musiałby wykazać, że rozpoznanie przez wojewódzki sąd administracyjny na posiedzeniu niejawnym wniosku o zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, a także zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji przez Naczelny Sąd Administracyjny, prowadzi do powstania ryzyka naruszenia tego prawa podmiotowego. Skarżący nie przedstawił jednak w skardze ani w zażaleniu wywodów pozwalających stwierdzić, że w wyniku rozpoznania tej sprawy wpadkowej na posiedzeniu niejawnym miał choćby utrudniony dostęp do wiedzy o przebiegu i rezultatach postępowania sądu w sprawie.

W zaskarżonym postanowieniu Trybunał, opisawszy tryb postępowań incydentalnych w postępowaniu sądowoadministracyjnym, a w szczególności postępowania dotyczącego zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, podkreślił, że rozpoznawanie kwestii wypadkowych na posiedzeniach niejawnych jest regułą; ponadto pełnomocnicy z urzędu mają możliwość trzykrotnego zaprezentowania swoich racji (we wniosku o przyznanie zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy, w sprzeciwie od postanowienia referendarza, a następnie w zażaleniu), a sądy administracyjne trzykrotnie poddają ich argumenty ocenie. Każde orzeczenie doręczane jest pełnomocnikowi z uzasadnieniem, co pozwala mu poznać motywy rozstrzygnięć i ustosunkować się do nich. Ponadto sąd może na podstawie art. 90 § 2 p.p.s.a. skierować sprawę na posiedzenie jawne i wyznaczyć rozprawę także wówczas, gdy sprawa podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym.

Skarżący natomiast, zdaniem Trybunału, nie wykazał, że pomimo takiego ukształtowania procedury związanej ze zwrotem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu istnieje ryzyko naruszenia jego prawa do sądu, ponieważ posiedzenia sądów są w takich sprawach niejawne (tj. odbywają się bez udziału stron i publiczności).

Trybunał przypomina, że ustawodawca precyzyjnie określił warunki formalne skargi konstytucyjnej (art. 46-48 oraz art. 49 w zw. z art. 36 ustawy o TK z 1997 r.), a na Trybunał Konstytucyjny nałożył obowiązek ich zbadania. Jednym z nich jest przewidziane w art. 79 Konstytucji i potwierdzone w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK z 1997 r. wymaganie, by skarżący określił sposób naruszenia przysługujących mu konstytucyjnych wolności lub praw, gdyż tylko podmiot, który doznał takiego naruszenia, jest legitymowany do wniesienia skargi konstytucyjnej. Skoro skarżący nie uprawdopodobnił, że art. 260 w zw. z art. 90 § 2 p.p.s.a., a także art. 260 w zw. z art. 197 § 1, art. 90 § 2, art. 193 i art. 197 § 2 p.p.s.a. mogą prowadzić do naruszenia prawa do sądu, jego skarga nie mogła zostać poddana merytorycznej ocenie.

Z tych powodów Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 49 w zw. z art. 36 ust. 7 ustawy o TK z 1997 r., postanowił jak w sentencji.